

Vergaderjaar 2020–2021

26 834

Socialeverzekeringspositie van grensarbeiders

Nr. 53

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 augustus 2021

Hierbij stuur ik u de door uw commissie gevraagde reactie op de brief van de heer C.R. aan uw commissie. De heer C.R. woont in Duitsland en werkt voor een Nederlandse werkgever. Door de coronacrisis werkt de heer C.R. volledig vanuit zijn woonplaats in Duitsland. In april 2020 is een overeenkomst met Duitsland gesloten over de toepassing van het belastingverdrag bij thuiswerken als gevolg van de coronacrisis (hierna: «de thuiswerkovereenkomst»). De heer C.R. maakt zich zorgen over de fiscale behandeling van zijn inkomen na afloop van deze thuiswerkovereenkomst. Ik ga hieronder eerst in op de fiscale behandeling van thuiswerkdagen van grensarbeiders vóór het uitbreken van de coronacrisis. Vervolgens ga ik in op de thuiswerkovereenkomst met Duitsland. Tot slot schets ik de situatie na afloop van de thuiswerkovereenkomst.

Fiscale behandeling thuiswerkdagen grensarbeiders vóór de coronacrisis

Nederland heeft met Duitsland een verdrag gesloten ter voorkoming van dubbele belastingheffing. Artikel 14 van het belastingverdrag met Duitsland geeft aan in welke gevallen het heffingsrecht over inkomsten uit dienstbetrekking is toegewezen aan Nederland dan wel aan Duitsland. De hoofdregel die in dit artikel is opgenomen komt overeen met wat in internationaal verband gebruikelijk is. In beginsel worden de inkomsten uit dienstbetrekking toegewezen aan de woonstaat van de werknemer, tenzij de dienstbetrekking wordt uitgeoefend in de andere verdragsstaat. Als de inkomsten in de ander verdragsstaat (werkstaat) mogen worden belast dan voorziet de woonstaat in de voorkoming van dubbele belasting. Op grond van deze regels geldt dat een werknemer die zijn werkzaamheden (deels) vanuit huis verricht in zijn woonstaat wordt belast voor de dagen dat de werknemer thuiswerkt.

Fiscale behandeling thuiswerkdagen grensarbeiders tijdens de coronacrisis

Door de maatregelen die door Nederland en Duitsland zijn genomen om de coronacrisis te bestrijden werken veel werknemers (verplicht) thuis. Werknemers die voor de coronacrisis doorgaans in de andere verdragsstaat (werkstaat) werkten en daar werden belast, zouden als gevolg hiervan op basis van de verdragsregels ineens (tijdelijk) in een andere staat (de woonstaat) belasting moeten afdragen. Dit kan leiden tot onzekerheid, hogere administratieve lasten en negatieve inkomenseffecten. Om deze mogelijke negatieve effecten tegen te gaan en vanwege de uitzonderlijke situatie, hebben Nederland en Duitsland tijdelijke afspraken gemaakt die zijn vastgelegd in de thuiswerkovereenkomst.

Op basis van deze thuiswerkovereenkomst mogen (onder voorwaarden) dagen waarop wordt thuisgewerkt als gevolg van de coronamaatregelen worden behandeld als dagen gewerkt in het land waar onder normale omstandigheden zou zijn gewerkt. Door een beroep op deze regeling treedt er dus geen (tijdelijke) verschuiving van het heffingsrecht op.¹ De thuiswerkovereenkomst met Duitsland is eerder verlengd tot en met september van dit jaar. Nederland zet in op een verdere verlenging van de overeenkomsten tot het eind van dit jaar. Ik ben hiervoor mede afhankelijk Duitsland. Ik kan daarom op dit moment nog niet aangeven of de overeenkomst inderdaad verder wordt verlengd.

Fiscale behandeling van thuiswerkdagen na afloop van de overeenkomst

De heer C.R. vraagt in het bijzonder naar de regels die zullen gelden wanneer de thuiswerkovereenkomst eindigt. Zoals hiervoor beschreven, is de thuiswerkovereenkomst bedoeld om tijdelijke ongewenste effecten van verplicht thuiswerken tijdens de coronacrisis te voorkomen. Wanneer de thuiswerkovereenkomst eindigt gelden de normale verdragsregels ter voorkoming van dubbele belastingheffing. Dat betekent dat als een grensarbeider duurzaam thuis blijft werken het heffingsrecht over inkomsten die zijn toe te wijzen aan de thuiswerkdagen, toekomt aan de woonstaat.

Reeds voor het uitbreken van de coronacrisis is door de Tweede Kamer aandacht gevraagd voor de fiscale behandeling van thuiswerkdagen van grensarbeiders tijdens het Algemeen overleg Belasting- en sociale zekerheidspositie van grensarbeiders in maart 2020.² Tijdens dit overleg heb ik aangegeven positief te staan tegenover het idee van een regeling in de belastingverdragen waardoor het heffingsrecht bij een bepaald aantal thuiswerkdagen in de werkstaat blijft.³ Ik heb vervolgens het initiatief genomen om dit onderwerp op de agenda te zetten bij besprekingen met beide buurlanden.⁴ Een aanpassing van het belastingverdrag met Duitsland vergt overigens een goede analyse van de positieve en negatieve inkomenseffecten en de samenloop met sociale zekerheid.⁵

¹ Overigens mag een belastingplichtige ervoor kiezen een beroep te doen op de verdragstekst, waardoor het heffingsrecht bij thuiswerken wel naar de woonstaat (thuiswerkstaat) verschuift.

² Kamerstuk 26 834, nr. 48.

³ Kamerstuk 26 834, nr. 48.

⁴ Zie in dit kader onder andere Kamerstuk 35 570 IX, nr. 38.

⁵ In het commissiedebat Formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 9 juni 2021 (Kamerstuk 21 501-31, nr. 620) is door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid toegezegd om de Kamer te informeren over het toekomstbeeld van het beleid ten aanzien van het thuiswerken van grensarbeiders betreffende de sociale zekerheid en de fiscaliteit. In de Kamerbrief die invulling geeft aan deze toezegging zal worden ingegaan op de gevolgen van een eventuele aanpassing van de huidige (verdrags)regels.

Tevens ben ik afhankelijk van onze verdragspartner voor een aanpassing van het belastingverdrag.
Op basis van de eerste verkennende besprekingen met Duitsland (en België) hierover kan ik nog niet zeggen of het zal lukken om met Duitsland (en België) een structurele thuiswerkregeling overeen te komen.

Ik vertrouw erop dat ik u hiermee voldoende heb geantwoord.

De Staatssecretaris van Financiën,
J.A. Vijlbrief